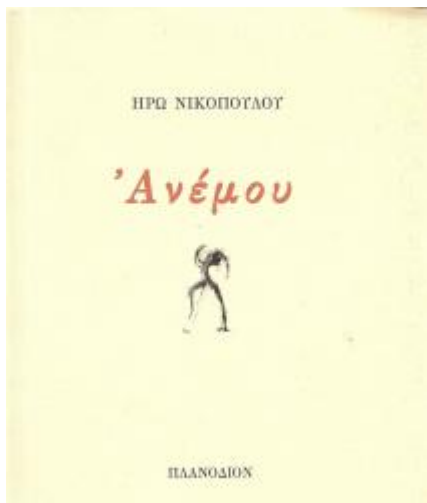

Η Καίτη Χιωτέλλη για την ποιητική συλλογή "Ανέμου" (περ. Σύναξη, τχ. 77, Ιανουάριος-Μάρτιος 2001)

Η Καίτη Χιωτέλλη για την ποιητική συλλογή Ανέμου(Πλανόδιον, 1999) στο περ. Σύναξη (τχ. 77, Ιανουάριος-Μάρτιος 2001).

Τα ποιήματα της Ηρώς Νικοπούλου συγκεντρωμένα στην τρίτη της συλλογή με τον τίτλο *Ανέμου* και σε καλαίσθητη έκδοση από το «Πλανόδιον» έχουν μια ιδιότυπη αυθεντικότητα. Ολιγόστιχα, αφαιρετικά, δισταχτικά, προσφέρονται στον υπομονετικό αναγνώστη που θα θελχθεί από μια εικόνα, μια πρωτοειπωμένη σκέψη, μια διακριτικά συγκαλυμμένη εξομολογητική διάθεση ή νοσταλγία, και θα θελήσει να παρακάμψει την ερμητικότητα της πρώτης εντύπωσης και να αφηθεί στον ποιητικό άνεμο που διατρέχει τη συλλογή.

Θα μπορούσε να διακρίνει κανείς τρεις θεματικές ενότητες στα τρία μέρη του βιβλίου. Στο πρώτο, με τον εύγλωττο τίτλο «Συντάσσοντας το άπειρο σε προτάσεις», κυριαρχεί η ποίηση καθαυτή, η καλλιτεχνική δημιουργία και μαζί η ύπαρξη κι ο θάνατος. Το δεύτερο, «Φώτα νυχτερινά πιθανοτήτων», περιλαμβάνει ποιήματα ερωτικής έμπνευσης, ενώ στο τρίτο με τον τίτλο «Κούροσε κίνηση πρώτη» βρίσκονται τα λιγότερα σε αριθμό ποιήματα, εικόνες της καθημερινότητας μέσα από μια ποιητική ματιά.

Η ποιήτρια είναι και ζωγράφος. Στην ίδια οφείλεται το κόσμημα του εξωφύλλου όπως και η προμετωπίδα, λάδι σε καμβά από τη σειρά «Σχήματα αγγελικά». Αλλά και χωρίς τη μαρτυρία αυτή, η θητεία της στη ζωγραφική γίνεται αισθητή στους στίχους της. Τα σχήματα, τα χρώ-

ματα, το φως και οι σκιές επανέρχονται κάθε τόσο με μια συγκεκριμένη λειτουργικότητα. Ιδιαίτερα στο ποίημα «Δες τώρα τα σχήματα...» βρίσκεται συμπυκνωμένη η πράξη της καλλιτεχνικής δημιουργίας.

Η ποιητική δημιουργία δίνεται με περισσότερες αποχρώσεις. «Είναι εκείνες οι λίγες / οι ελάχιστες φορές / που γίνομαι καλάμι. / Φυσά μέσα μου ο άνεμος / κι αρθρώων άγνωστές μου φωνές.» Ο ποιητής είναι το «όχημα τρυφερό και μάταιο» που προσφέρεται σχεδόν ανεπίγνωστα στην ποιητική πράξη. Άλλοτε επικρατεί η αγωνία της έκφρασης: «Αν μπορούσα να συλλαβίσω το ανείπωτο» ή «Πώς να μιλήσω;» Η σχέση με τις λέξεις, μ' αυτό το δομικό στοιχείο της ποίησης, είναι στενή, σωματική: «Τις δύο σκολες λέξεις / μαλακώνω με φιλιά. / Ακουμπώ προσεκτικά / το σώμα μου» στο στίχο, / συγχρονίζομαι, / όπως παιδί / ταίριαζα την ανάσα μου / με τη ροδακινιά / ή με τη γάτα που αγαπούσα.»

Οι λέξεις πάλι οδηγούν σε μια υπέρβαση του λόγου, με τη σιωπή και την έσωτερική ευση: «Διπλώνονται πάνω μου / τώρα οιλέξεις / μέσα τους μαθαίνω τη σιωπή. / Έτσι θα ζήσω το υπόλοιπο, / η μόνη δυνατή μου κίνηση / θα 'ναι προς τα μέσα.» Στο τέλος, το ίδιο το ποίημα παύει κι αυτό να είναι αυταξία. Όταν ανθοφορήσει, όταν δώσει την ομορφιά, το άρωμα, την πεμπουσία της ποίησης, τότε δε χρειάζεται πια. Θα καταργηθεί κι αυτό όπως ο χρόνος της φθοράς θα γίνει πάλι ό,τι ήταν αρχικά. Χρόνος Δημιουργίας: «Όταν μπορέσεις να πετάξεις το ποίημα / και να κρατήσεις το λουλούδι / Θα ξαναγίνει ο χρόνος Χρόνος.»

Η έννοια του χρόνου («Ο χρόνος αν μ' έντυνε / αντί να με γδύνει»), αυτού του χρόνου της απογύμνωσης και της φθοράς, είναι στενά δεμένη με το θάνατο. Γοητευτικό το εύρημα του θανάτου χορευτή : «Κάθε μέρα σπρώχνω / τον θάνατο λίγο πιο πέρα. / Τον σπρώχνω ευγενικά με τρόπο / κι άλλοτε κάπως / να μοιάζει σα χορευτική φιγούρα. / Τρυφερά αγκαλιάζοντας τον παρτενέρ / ζητώντας χώρο / στο σώμα του να υπάρξω, / είδωλο σε αστραφτερά πλακάκια. // Κάθε μέρα, / λίγο πιο κει, παρακαλώ, / για ν' ανασάνω. / Κι όλο στενεύει ο χρόνος.»

Η σκέψη όμως του θανάτου, όπως και η ανάγκη κι η μοναξιά δεν είναι ικανές να σβήσουν τις παιδικές μνήμες ούτε την αγάπη για τη ζωή: «Να κύλαγα με την πρωινή δροσιά, / να χόρταινα μπουκιές του ήλιου, / ...». Ούτε ακόμα την αναζήτηση μιας ολοκλήρωσης: «Ακόμη αναζητώ το ολόκληρο / ... // Να 'χει ένα όνομα η συγκατάβαση / τόπο να παίζουν τα παιδιά / ανάμεσα φτερού και σώματος / η γέννηση.»

Τα ερωτικά ποιήματα του δεύτερου μέρους δε μαρτυρούν μια τέτοια ολοκλήρωση. Το τυχαίο, η απελπισία, η ερήμωση, η απόσταση, η απώλεια του προσώπου, η διάσπαση, το τέλος είναι η άλλη όψη της μαγείας που χάνεται και «Ακατοίκητο μένει το σπίτι.» Τα ερωτικά βιώματα ωστόσο μετουσιώνονται σε ποίηση αυθεντική, με πρωτοτυπία και ειλικρίνεια, ιδωμένα μέσα από «μάτια παιδιού που μόλις ξύπνησε», και γι' αυτό με αποδοχή του τώρα, παρ' όλη την επίγνωση του αύριο: «Ωσπου να 'ρθει η ερήμωση / ας χορτάσουμε το θαύμα.» Και η ελπίδα, βέβαια, δε χάνεται για την ταιριαχτή συνάντηση, όσο κι αν αυτή ζωγραφίζεται ανέφικτη: «Περίμενε. // Μετά τον δυτικό άνεμο / θα έλθει στον επόμενο γύρο, / μια

μικρή σγουρή γοργόνα / ελπίζοντας / πως έχεις βράγχια κι εσύ.»

Στο τρίτο μέρος παρακολουθούμε την έμφυτη ευαισθησία της ποιήτριας να μεταμορφώνει την πραγματικότητα. Έτσι οι ακάλυπτοι χώροι των πολυκατοικιών «μοιάζουν σαν αγκαλιά ματαιωμένη, // Αιώνια χαιρετώντας το άπιαστο / τον ένοικο που δε χώρεσε / να κατοικήσει.» Ο νεαρός νυχτόβιος διαρκήτης ψάχνει «για το ουράνιο τόξο / που του τάξανε.» Ο «λάθος νεκροθάλαμος» όπου καταλήγει ο άνδρας κρατώντας στα χέρια του «το λεπτό της σώμα» είναι ένα επίτευγμα λιτής απεικόνισης και απρόσμενης εξέλιξης, που αφήνει στο ποίημα τη δυνατότητα πολλαπλών προεκτάσεων. Ας σημειωθεί τέλος η επιγραμματικότητα τριών στίχων όπου μπορεί να συμπυκνώνεται ένα ολόκληρο ανθρώπινο δράμα: «Πήραν τη σιωπή του / για ευτυχία // κι έτσι τον άφησαν αβοήθητο.» Όσο για το «επιμύθιο», μας λέει η ίδια, πάλι ξαφνιάζοντάς μας: «Ασ' το. / θα βγει μόνο του / καθώς η ωραία στιγμή / σε λάθος ώρα.»

Μεταφυσικές ανησυχίες δεν προβάλλονται στα ποιήματα του *Ανέμου*, μολονότι τις αισθάνεται κανείς να ενυπάρχουν βαθιά σ' αυτό «το σάλεμα, της ρίζας / και το όργωμα / σε πέτρας σπλάχνο.» Με την επίγνωση μιας ιεροτελεστίας στο χώρο της ποίησης, που επιτελείται με ταπεινοσύνη και σε στενό σύνδεσμο με μια παράδοση γενιών που πέρασαν, η ποιήτρια μας λέει: «Μ' ένα σώμα δανεισμένο απ' τους καιρούς / Προσέρχομαι.»

[Καίτη Χιωτέλλη: «Ηρώς Νικοπούλου: **Ανέμου**, εκδ. Πλανόδιον, Αθήνα, 1999. σ. 54.», περ. Σύναξη, τχ. 77, Ιανουάριος-Μάρτιος 2001.]